

Aanpak: Gezinsmanagement/WIG

De gemeente heeft de vragenlijst betreffende deze aanpak ingevuld en relevante documentatie toegestuurd. Een – beperktere – vragenlijst over deze aanpak is ingevuld door:

- Veiligheidshuis
- Lindenhout
- Woonstede

Deze netwerkpartners zijn aangedragen door de gemeente. Op basis van de ingevulde vragenlijsten en de aangeleverde informatie gezamenlijk heeft STJ de beoordeling gemaakt.

Beschrijving

Deze aanpak staat voor Gezinsmanagement/ Wijkgerichte Intensieve Gezinsbegeleiding (WIG). De aanpak biedt begeleiding in de thuissituatie aan gezinnen met tenminste één kind jonger dan twaalf jaar, waarbij het kind een verhoogd risico loopt om gedrag te ontwikkelen dat hem/haar in contact brengt met justitie of politie.

De aanmelding voor gezinsmanagement vindt plaats door het CJG, het Veiligheidshuis of via bestaande netwerken. Vervolgens wordt gezamenlijk beoordeeld of de aanpak nodig is of dat er kan worden volstaan met een lichtere vorm van ondersteuning. De aanpak wordt ingezet als er complexe problemen met een chronisch karakter gaande zijn, waardoor ouders overbelast zijn.

De hulpverlening is intensief en richt zich op het activeren van positieve krachten in het gezin, zodat ouders weer grip krijgen op de opvoedingssituatie.

De aanpak richt zich ook op het activeren en coachen van de omgeving van het gezin, zodat gezinsleden kunnen profiteren van de steun die de buurt hun kan bieden.

Het stabiliseren van de gezinssituatie vindt plaats doordat de gezinsmanager de regie neemt over de hulpverlening en acties uitzet en coördineert wat betreft het onderwijs, de schuldhulpverlening, woningbouw, werk en de zorg.

De gezinsmanager kijkt en bepaalt voor ieder lid in het gezin wat er wel of niet nodig is. Hij/zij verleent waar nodig zelf hulp. De gezinsmanager werkt volgens de methodiek Wrap Around Care. Aanvankelijk was er 36 uur per week vrijgemaakt voor een gezinsmanager (via het CJG of Veiligheidshuis) inmiddels zijn er 2 gezinsmanagers aangesteld.

De gezinsmanagers worden door de gemeente ingekocht bij een regionale jeugdzorgaanbieder.

Via deze aanpak worden op dit moment ongeveer 20 gezinnen geholpen.

Bevindingen toezichtonderzoek

Samenwerkend Toezicht Jeugd heeft 'Gezinsmanagement/WIG' getoetst aan de hand van vijf thema's voor verantwoorde zorg en ondersteuning voor gezinnen met een geringe sociale redzaamheid. De vijf thema's zijn:

- **Toeleiding:** gezinnen zijn in beeld en worden bereikt met de aanpak
- **Gezin centraal:** de aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal
- **De aanpak:** de aanpak is planmatig, samenhangend en vasthoudend en de regisseur is toegerust
- **Samenwerking:** er moet goede samenwerking zijn tussen de instanties die bij een gezin betrokken zijn
- **Continu:** indien nodig moeten zorg en ondersteuning langdurig kunnen worden ingezet, in wisselende aard en intensiteit

Deze thema's zijn verder uitgewerkt in criteria en bijbehorende indicatoren. De onderstaande tabel bevat de bevindingen van STJ per indicator uit het toetsingskader, waarmee STJ beoordeelt of op beleidsniveau de zorg en ondersteuning aan gezinnen met geringe sociale redzaamheid op toereikende wijze is vormgegeven. Per indicator wordt aangegeven of de zorg en ondersteuning vanuit de aanpak daaraan voldoet (✓) dan wel of er een verbeterpunt is (X).

Toeleiding		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
GGSR zijn in beeld	Alle netwerkpartners hanteren dezelfde omschrijving van GGSR	✓ De doelgroep wordt door de gemeente en twee van de drie netwerkpartners op dezelfde manier beschreven. De derde netwerkpartner noemt niet expliciet de kinderen in de gezinnen.
	De gemeente heeft zicht op de populatie GGSR	✓ De gemeente weet ongeveer hoeveel gezinnen met complexe problemen zich binnen de gemeentegrenzen bevinden en in welke wijken zij zich met name bevinden.
De aanpak bereikt alle gezinnen waarvoor dit nodig is	De netwerkpartners weten waar gezinnen voor de aanpak kunnen worden aangemeld	✓ Gemeente en netwerkpartners geven aan dat de aanmelding via het Veiligheids-huis verloopt. De gemeente en één netwerkpartner noemen daarnaast het CJG als aanmeldpunt voor de aanpak.
	Netwerkpartners en alle relevante partijen melden GGSR aan voor de aanpak	✓ De partijen die het meest worden genoemd zijn maatschappelijk werk, BJZ, politie, CJG en organisaties voor jeugd en opvoedhulp.

Gezin centraal		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal	Binnen de aanpak wordt de eigen kracht van het gezin ondersteund en benut	✓ In de aanpak staat centraal dat de positieve krachten van het gezin ondersteund worden zodat zij weer grip krijgen op hun eigen situatie.
	Binnen de aanpak wordt het sociale netwerk van het gezin benut	✓ De gemeente stelt dat er wordt gestreefd naar het stimuleren van het sociale netwerk, maar dat deze gezinnen vaak beschikken over een zwak sociaal netwerk. De gemeente verwijst naar de onderliggende methodiek (Wrap Around Care), waarin het benutten van het sociale systeem genoemd wordt.
	Binnen de aanpak is de behoefte van het gezin uitgangspunt bij het bepalen wat nodig is	X De gemeente stelt dat er wel rekening wordt gehouden met het belang van het gezin, maar dat de aanpak niet per definitie uitgaat van de behoefte van het gezin. De aanpak is niet altijd vraaggericht.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Planmatig	De gemeente heeft beleid voor de groep GGSR De gemeente zorgt voor een gezamenlijke visie op de aanpak voor GGSR De netwerkpartners hebben gezamenlijke doelen geformuleerd ten aanzien van de aanpak van GGSR	<p>✓ De gemeente heeft afspraken gemaakt met verschillende netwerkpartners over praktische gezinsondersteuning, gezinsmanagement, intensieve gezinsondersteuning, sociale teams en samenwerking met verschillende partijen. De notitie 'Programmatische aanpak risicojeugd' (z.d.) werkt het beleid en de visie van de gemeente meer omvattend uit. Hierin is bijvoorbeeld opgenomen dat 'de gemeente Ede wil dat alle kinderen/jongeren in haar gemeente onder gunstige voorwaarden kunnen opgroeien en ontwikkelen. Ze hebben recht op bescherming en een goede opvoeding. Ze moeten perspectief hebben op een goede toekomst met een actieve participatie in de maatschappij. Voor die (risico)jongeren waar dit perspectief onzeker wordt als gevolg van interne en externe risicofactoren die een goede ontwikkeling in de weg staan, wil de gemeente de instrumenten die haar ter beschikking staan maximaal inzetten om de risicofactoren te reduceren of weg te nemen.'</p> <p>✓ In de omschreven doelen van de aanpak is gezamenlijkheid te lezen. Het betreft een integrale aanpak, versterking van de eigen kracht en het sociale netwerk, het terugdringen van overlast.</p>
	De resultaten van de aanpak worden bijgehouden De netwerkpartners evalueren de resultaten van de aanpak De gemeente evalueert de resultaten van de aanpak Op basis van de evaluatie wordt het beleid gecontinueerd dan wel bijgesteld	<p>✓ Op casusniveau worden de resultaten gevolgd door de gezinsmanager. De gezinsmanager wordt in overleg met de procescoördinator CJG/Veiligheidshuis ingezet. Via die route volgt de gemeente de resultaten.</p> <p>✓ Het document 'Het activiteitenplan Gezinsmanagement, Lindenhout, augustus 2012' bevat onder andere evaluatieve gegevens.</p> <p>✓ De gemeente laat weten dat op basis van de behaalde resultaten de subsidie is gecontinueerd.</p>
Een toegeruste regisseur	In de aanpak is er één centrale persoon voor het gezin die de intensieve zorg en ondersteuning aan het gezin op elkaar afstemt (de regisseur)	<p>✓ Er is sprake van een centrale persoon voor het gezin, de gezinsmanager.</p>
	De doorzettingsmacht voor de regisseur is geregeld	<p>✗ Uit de toegestuurde documenten en de antwoorden van de netwerkpartners blijkt dat de doorzettingsmacht van de gezinsmanager niet is geregeld. LET OP: De gemeente geeft aan dat de gezinsmanagers wel bevoegdheid hebben om besluiten te nemen die consequenties hebben voor de netwerkpartners.</p>
	De regisseur is voldoende toegerust om zijn functie uit te oefenen	<p>✓ Alle ondervraagden geven aan dat er selectie-eisen zijn afgesproken voor de regisseur en dat er afspraken zijn over de maximale caseload van de regisseur, namelijk 8 tot 10 gezinnen per gezinsmanager.</p>

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Samenhangend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat de netwerkpartners werken met en gezamenlijk plan per gezin	<p>✓ Er is één plan per gezin, waarbij de doelen van dit plan leidend zijn voor het handelen van de netwerkpartners.</p> <p>LET OP: Eén netwerkpartner stelt dat er niet met één plan per gezin wordt gewerkt.</p>
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat deze betrekking heeft op de problemen van alle gezinsleden en op alle leefgebieden	<p>✓ Gemeente en netwerkpartners geven aan dat het gaat om een integraal plan waarbij alle problemen van het gezin worden betrokken.</p>
Vasthoudend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat outreachend wordt gewerkt	<p>✓ Alle ondervraagden reageren hier positief op. Er wordt aan tijd gerefereerd die men investeert in het opzoeken, motiveren en het opbouwen van het vertrouwen van de gezinnen.</p>
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat het gezin niet wordt losgelaten	<p>✓ De dwang- en drangmaatregelen zijn binnen de aanpak geregeld. De gemeente en twee netwerkpartners geven aan dat er geen afspraken zijn gemaakt over wanneer de aanpak voor een gezin wordt afgesloten.</p>

Samenwerking		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Coördinatie	De gemeente voert regie op de aanpak voor GGSR	<p>✓ De gemeente financiert, coördineert de toeleiding voor de aanpak, de op- en afschaling en is actief betrokken geweest bij het inrichten van de aanpak. De uitvoerende regie ligt bij een netwerkpartner.</p>
	Bij stagnatie van de intensieve zorg en ondersteuning op casusniveau zijn opschalingsmogelijkheden geregeld	<p>✓ Volgens de gemeente is er opschaling geregeld als de zorg en ondersteuning op casusniveau stagneert. Ook komt het op- en afschalen in enkele nota's aan bod, zoals bijvoorbeeld in de nota 'Programmatische aanpak risicojeugd en het activiteitenplan gezinsmanagement '(datum en auteur niet genoemd in het document).</p>
Benodigde partijen werken mee aan de aanpak	Alle partijen die relevant zijn, zijn verbonden aan de aanpak	<p>✗ Aan de aanpak zijn niet alle relevante partijen verbonden. Onderwijs, GGZ, werk en inkomen ontbreken bijvoorbeeld. Op casusniveau worden indien nodig – naast de meest direct betrokken partijen – ook andere partijen uitgenodigd.</p>
	Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de aanpak	<p>✗ Er zijn geen samenwerkingsafspraken schriftelijk vastgelegd in de vorm van een convenant of samenwerkingsovereenkomst.</p>
	De netwerkpartners geven hun medewerkers de bevoegdheid om beslissingen te nemen over de intensieve zorg en ondersteuning voor de gezinnen	<p>✓ De ondervraagden zijn van mening dat de medewerkers voldoende bevoegdheden hebben om besluiten te nemen voor het gezin.</p>
Toereikende informatie	Netwerkpartners hebben afspraken gemaakt over het actief delen van informatie	<p>✓ De ondervraagden geven aan dat er afspraken zijn over het delen van informatie. De netwerkpartners geven daarbij aan dat er zich hierbij in de praktijk geen problemen voordoen.</p> <p>LET OP: De gemeente merkt op dat sommige partijen terughoudend zijn in het delen van informatie.</p>

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Continu		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De duur van de aanpak is toereikend	De afspraak is dat de intensieve zorg en ondersteuning doorlopen totdat de problemen zijn opgelost of beheersbaar zijn	✓ De maximale duur van de aanpak is vastgesteld op 1 jaar, maar een verlenging van zorg en ondersteuning is niet uitgesloten.
De aanpak is flexibel	Netwerkpartners zorgen voor beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor de gezinnen binnen de aanpak	✗ Er zijn geen afspraken gemaakt met de netwerkpartners over de beschikbaarheid van zorg en ondersteuning die deze gezinnen nodig hebben.
De aanpak krijgt indien nodig een vervolg	Netwerkpartners hebben de afspraak gemaakt dat de intensieve zorg en ondersteuning indien nodig een vervolg kunnen krijgen	✗ De ondervraagden zijn allen van mening dat er geen afspraken zijn gemaakt over het bieden van nazorg na het afsluiten van de aanpak. De gemeente voegt toe dat dit in ontwikkeling is. Eén van de netwerkpartners meldt dat er op casusniveau wel afspraken op maat worden gemaakt.